

Kemikalier i barns vardag





Lyckans minut

Är det sant, att jag håller ett barn på min arm
och ser mig själv i dess blick,
att fjärdarna gnistra och jorden är varm
och himmelen utan en prick?

Vad är det för tid, vad är det för år,
vem är jag, vad bär jag för namn?
Du skrattande knypte med solblekt hår,
hur fick jag dig i min famn?

Jag lever, jag lever! På jorden jag står.
Var har jag varit förut?
Jag väntade visst millioner år
på denna enda minut.

Erik Lindorm

Kemikalier i barns vardag

Att vara förälder är en stor lycka. Men det är också att ständigt känna ansvar och ofta oroa sig. Det moderna samhället är komplicerat och det är inte lätt för en förälder att hålla reda på alla faror och förutse alla risker.

Alla material och varor består av olika kemikalier. En del kemikalier tillsätts varorna för att ge dem vissa egenskaper som t.ex. färg, mjukhet, brandskydd och konservering. Det är företagen som tillverkar och sätter ut produkterna på marknaden som har ansvar för kemikalieinnehållet och de eventuella risker de kan medföra. Kemikalieinspektionen gör stickprovskontroller för att se att företagen följer de regler som gäller. Som förälder och konsument kan du påverka hur ditt barn utsätts för olika kemikalier. Med den här broschyren, vill vi berätta var riskerna finns, så att du kan undvika dem. På så vis kan du förhoppningsvis slippa onödigt oro, och njuta mer av att vara förälder.

VAD ÄR FARLIGT?

Kemikalier kan vara farliga på olika sätt. De kan vara akut giftiga, vilket betyder att de skadar genast. Ju mer akut giftiga de är desto mindre mängd av kemikalien behövs för att orsaka skada. De kan också vara farliga genom att de är långlivade. Det betyder att de har svårt att brytas ned i kroppen eller i miljön, stannar kvar och kan fortsätta att orsaka skada.

Det finns också kemikalier som varken är särskilt giftiga eller långlivade, men som ändå kan orsaka skada, t.ex. allergi, om man är känslig eller utsätts för dem ofta.

ÄR DET FARLIGARE FÖR BARNEN?

Barnen är beroende av våra omsorger, eftersom de är just barn och inte vuxna i miniatyr. De allra minsta smättingarna stoppar allt i munnen, de utforskar sin omgivning genom att smaka och suga på saker. De lite äldre barnen undersöker skåp och lådor och ger sig gärna av på upptäcktsfärd till garaget eller redskapsskjulet. De har en oändlig nyfiken-



het men ingen erfarenhet och kan inte skilja på farligt och ofarligt.

Barnens kroppar är inte färdigutvecklade, därför är de mera känsliga för miljöpåverkan. De har tunn och ömtålig hud. De har mera hudyta, de andas mer och äter och dricker mer i förhållande till sin vikt, än vad vi vuxna gör. Så även om de utsätts för samma mängd av ett ämne som en vuxen, relativt sett, så kan de drabbas hårdare.

Barnen kan inte skydda sig själva mot farliga kemikalier. Vi som är vuxna måste göra vad vi kan för att skydda dem.

I miljösammanhang talar man ofta om försiktighetsprincipen. Den innebär att man tar det säkra före det osäkra och undviker ämnen som man tror är farliga, även om man inte vet hela sanningen.



Ren och fin

Att ha barn kan ibland kännas som ett evigt tvättande och torkande. Blöjor ska bytas, efter en måltid behöver ofta både barnet och alla kläderna tvättas. Lek och upptäcktsfärder ute och inne sätter spår som behöver tvättas bort. Med så mycket tvättande gäller det att inte ta till starkare medel än vad som behövs.

Visst är hygien viktigt, men varken barnet eller hemmet behöver vara kliniskt rent. Med normal hygien behöver man inte använda bakteriedödande medel. Det finns en risk att sådana medel kan göra bakterierna resistenta, så att antibiotika inte längre hjälper när de verkligen behövs. Dessutom är de flesta bakterier faktiskt nyttiga och inte skadliga.

SCHAMPO, TVÅL OCH SKUMBAD

Dessa produkter innehåller tensider som gör själva tvättjobbet, men samtidigt torkar ut huden. Ofta tillsätts också färgämnen, parfym och konserveringsmedel, en del av dem kan framkalla allergier. Det enklaste sättet att minska riskerna är att snåla på mängderna och att välja milda, parfymfria produkter. Titta efter miljömärkena Bra Miljöval och Svanen, samt Astma- och allergiförbundets märke.

TANDKRÄM

En del tandkrämer innehåller bakteriedödande medel t.ex. triclosan och marknadsförs som bra mot infektioner i tandköttet. Men barn behöver i allmänhet inte sådana tandkrämer, välj en utan bakteriedödare.

BADFÄRGKRITOR, BADBOMBER

Badfärgkriter och liknande räknas som kosmetika och ska därför ha fullständiga innehållsdeklarationer. Genom att läsa dem kan man undvika ämnen som man misstänker att barnet är allergiskt emot. Det är klokt att undvika produkter som inte är innehållsdeklarerade.

HUDKRÄMER

Om barnets hud är torr och behöver smörjas in, undvik hudkrämer med parfym och konserveringsmedel. Titta efter Astma- och allergiförbundets märke.

VÅTSERVETTER

Våtservetter är praktiska att torka av barnet med vid blöjbyten. Men de innehåller i regel parfym och konserveringsmedel. Se dem som en räddare i nöden, inte som ett dagligt hjälpmedel.

TEXTILIER

I tillverkningen av kläder och andra textilier används kemikalier, varav flera kan vara farliga för både miljö och hälsa. Kemikalier tillsätts t.ex. för att ge färg, flamskydd, impregnering eller för att förhindra mögel vid transporten. Det är klokt att följa den enkla grundregeln att tvätta alla nya kläder innan barnet får ha dem på sig. Använd ett tvättmedel som är skonsamt för miljö och hälsa, titta efter Svanen, Bra Miljöval och Astma- och allergiförbundets märke.

Det finns ett litet utbud av barnkläder och textilier som är miljömärkta, det betyder att de tillverkas med mindre belastning på miljön, och att de inte ska innehålla kemikalierester som kan ge allergier. Titta efter Svanen och Bra Miljöval. Textilbranschens egen märkning Ökotex kan också ge vägledning till textilier utan kemikalierester.

Nitar, dragkedjor, spännen och andra metalldetaljer på kläderna kan innehålla nickel. Långvarig kontakt med nickel kan leda till att man utvecklar allergi. Det finns ett gränsvärde för hur mycket nickel en metalldetalj får avge. Vill du vara extra noga kan du köpa ett nickeltest på apoteket och kontrollera själv. Det gäller särskilt om barnet ska ha t.ex. metallsmucken under längre tid.

Krom, formaldehyd och latex är andra ämnen som kan finnas i kläder och orsaka allergiska reaktioner. För s.k. azofärgämnen finns särskilda regler som begränsar användningen i textilier. Orsaken är att vissa azofärgämnen kan brytas ned till ämnen som har cancerframkallande egenskaper.



HÅRFÄRGER

Hårfärger innehåller starka kemikalier som kan vara direkt giftiga och ge allergiska reaktioner. Använd därför inte hårfärger på barn. Förvara hårfärger på ett säkert sätt.



Leka och upptäcka

”Tänk om det hade funnits sånt där när vi var barn” säger ofta mor- och farföräldrar när de ser den enorma rikedom av färgglada och lockande leksaker i barnens rum eller i leksaksaffären. Utbudet växer hela tiden och förändras ständigt. Men som alla föräldrar märker så går barnens förtjusning ofta fort över. Sakerna går sönder eller förlorar sin lockelse. Kvar blir drivor av plastskräp som måste tas om hand.

PLASTLESAKER

Plastleksaker kommer in i barnets liv redan från den första spädbarnstiden. Babyn gillar att suga och tugga på både bitringar och andra mjuka plastprylar. Många leksaker är gjorda av plast med tillsats av stabiliserande och mjukgörande medel. Vissa sådana medel är skadliga för miljön och hälsan. En del kan avges från leksaken om barnet stoppar den i munnen och suger på den.

För mjukgörande ftalater har EU beslutat om förbud från januari 2007. Det innebär ett totalförbud av ftalaterna DEHP, DBP och BBP i alla leksaker och barnavårdsartiklar. Dessa ftalater har reproduktionsstörande egenskaper, dvs. de kan påverka människans fortplantningsförmåga. Ytterligare tre ftalater, DINP, DIDP och DNOP, får inte användas i leksaker och barnavårdsartiklar som kan stoppas i munnen. Med barnavårdsartiklar menar man produkter som underlättar barns avslappning, sömn, hygien, matning eller sugning.

KRITOR, PENNOR, FÄRGER, LIM

Det är självklart att barn ska kunna rita och måla, klippa och klistra utan hälsorisker. De flesta av alla de färger och limmer som är avsedda för barn, är baserade på vatten och inte på lösningsmedel. En möjlig risk med vattenbaserade produkter är att de innehåller konserveringsmedel som kan orsaka allergier, men vattenbaserat är ändå helt klart att föredra.

Låt inte barnen gå till överdrift när det gäller att måla sina egna kroppar med fingerfärger eller liknande. Någon gång ibland är säkert helt okej,

men är man målad som tiger eller rymdman hela dagarna, kan man möjligen riskera att få allergi mot konserveringsmedel eller färgämnen. Oljefärger av den typ som konstnärer använder ska inte användas av barn. Dels kan de innehålla giftiga färgämnen, dels måste man använda terpentin som lösningsmedel. Akrylfärger kan vara ett alternativ för lite större barn som vill måla ”på riktigt”.

SMINK

Barnsmink och teatersmink är kul och spännande, men inte något man bör använda hela dagarna. Risken finns att man utvecklar allergi mot konserveringsmedel eller något färgämne. Innehållsdeklaration ska finnas på all kosmetika, så att man kan undvika ämnen som man är överkänslig mot.

SJÄLVLYSANDE SAKER

Självlysande halsband, som ibland kan köpas på bl.a. marknader och festivaler, består av tunna plaströr som innehåller en självlysande vätska. De kan innehålla farliga mjukgörare, ftalater, och därför ska barn inte bita eller tugga på sådana föremål.

VÄTSKEFYLLDA SAKER

Prydnadssaker, muggar m.m. som är vätskefyllda och ger effekter genom att olika vätskor rinner in i varandra kan innehålla mineralolja. Om dessa saker går sönder och barn får i sig innehållet kan de drabbas av s.k. kemisk lunginflammation.

SÅNT SOM BLINKAR OCH LÅTER

Många leksaker innehåller batterier som gör att de kan blinka, tuta, eller spela melodier. Vid det här laget har vi lärt oss att vanliga stavbatterier inte ska slängas i soporna, eftersom de kan innehålla miljöfarliga metaller. Batterierna har dessutom blivit allt mindre farliga.

Men i småprylar som bl.a. födelsedagskort finns pyttesmå knappcellsbatterier. De innehåller fortfarande i regel kvicksilver, som gör skada när det hamnar i soporna och sedan i naturen. Om du vill köpa

sådana leksaker, släng dem inte i soporna utan att först peta loss batteriet och lägga i batteriinsamlingen. Går det inte att få loss batteriet, så lämna tillbaka hela varan till affären. Säljaren har skyldighet att ta hand om varor med inbyggda batterier.

MODELL-LERA, LEKMASSA, SLIME

Modell-leror, lekmassor och så kallat slime består ofta av plast med varierande mängder av tillsatser. En del av dem är gjorda av PVC och kan innehålla farliga ftalater. Leror och massor bör inte användas av små barn som stoppar saker i munnen och ofta suger på fingrarna.

ELEKTRONISKA APPARATER

Datorer och tv-spel är numera en självklar del av barnens vardag. I apparaternas höljen finns i regel flamskyddsmedel som ska göra dem mindre brandfarliga. Men många flamskyddsmedel är skadliga både för hälsa och miljö. När apparaterna används kan de avge små mängder av flamskyddsmedel till luften. Störst är risken när apparaterna är nya. Därför är det en bra ide att låta en ny apparat stå påslagen i ett välventilerat rum den första veckan.

År 2006 infördes nya regler för elektriska och elektroniska produkter. De innebär att användningen av bly, kvicksilver, kadmium, sexvärt krom samt flamskyddsmedlen polybromerade bifenyler (PBB) och polybromerade difenyletrar (PBDE) begränsas med vissa undantag.

BYGGSATSER

Att bygga modeller av bilar, flygplan och båtar kräver både fingerfärdighet, koncentrationsförmåga och läskunnighet. Därför är det rätt självklart att man inte ger sådana leksaker till småbarn. Men se upp så att de inte kommer över lim, färg eller andra kemikalier som tillhör äldre syskon. Och även de större barnen kan behöva en del tillsyn, så att de inte sitter med näsan över färgburkarna i oventilerade rum. Färger och limmer till sådana här leksaker innehåller nästan alltid lösningsmedel.

Sova

När man har ett nyfött litet barn vill man gärna göra riktigt fint åt det. Man får lust att måla och tapetsera i barnets sovrum, man vill kanske köpa allt nytt: både säng, madrass och sängkläder. Men för det helt späda barnet är det faktiskt bättre om man låter bli. Både färg, byggmaterial och textilier avger mest kemikalier när de är nya.

MADRASS

När man tillverkar skumgummimadrasser används en del farliga kemikalier. De ska vara borta ur den färdiga madrassen, men några gånger har det hänt att detta inte fungerat. Om du tycker att barnets nya madrass luktar ”kemiskt” är det bra att låta den ligga och vädra ett par veckor innan barnet får sova på den.

SÄNGKLÄDER

Det är klokt att alltid tvätta nya lakan, påslakan och örngott innan man använder dem. Nya textilier kan innehålla rester av de kemikalier som används vid tillverkningen av tyget eller för att undvika skrynklor vid transporter. Se Textilier sidan 8.

MATERIAL I BARNKAMMAREN

Om du bygger om eller målar om i barnkammaren, vädra ut ordentligt och vänta ett par veckor innan du låter barnet sova där. Detta är viktigare ju späda barnet är. Nya spånskivor kan avge formaldehyd som är allergiframkallande. Plastbelagda tapeter kan innehålla skadliga mjukgörare. Målarfärg kan avge allergiframkallande ämnen.



Utomhus

Det är bra för barn att vara ute i friska luften. Inomhusluft innehåller mer av mögel, kvalster, kemikalier, damm och annat onyttigt än vad utomhusluften gör. Undantaget kan möjligen vara luften vid starkt trafikerade storstadsgator. Bilavgaser innehåller många skadliga ämnen.

SANDLÅDOR OCH LEKREDSKAP AV TRÄ

Vid lekplatsen finns många konstruktioner av trä: klätterställningar, sandlådor, och bänkar. Trä utomhus är ofta impregnerat. Ibland återanvänds gamla järnvägsslipers eller telefonstolpar som är impregnerade med kreosot, men vid lekplatser får de inte förekomma. Kreosoten "svettas" ut allergi- och cancerframkallande ämnen, särskilt när det är varmt. Kreosotbehandlat trä är svart eller brunt och luktar tjära.

En del andra impregneringsmedel innehåller farliga metaller som koppar, krom och arsenik. Metallerna läcker långsamt ut till omgivningen. Sådant virke brukar kallas CCA-impregnerat och är sedan december 2002 förbjudet att använda till nya lekplatser.

Om du bygger din egen sandlåda använd obehandlat virke och förstärk genom att olja in träet.

MYGGMEDEL

Myggmedel kan innehålla ämnen som irriterar ögonen och huden och kan orsaka förgiftning vid överdrivet bruk. Var så sparsam som möjligt med myggmedel, sätt istället på barnet kläder som täcker det mesta av kroppen, och smörj myggmedel bara på de ställen som inte kan täckas. Undvik att smörja runt ögon och mun. Barn under tre år bör inte komma i kontakt med myggmedel alls.

TRÄDGÅRDEN

Kemiska bekämpningsmedel mot ogräs och insekter är ofta hälsofarliga och måste hanteras med största varsamhet. Överväg om du inte kan sköta trädgården utan kemiska bekämpningsmedel. Det finns också flera mekaniska hjälpmedel mot ogräs.



För att tända grillen kan man använda tändpapper eller elektrisk grilltändare istället för tändvätska. Lämna aldrig tändvätska så att barn kan få tag i den. Se Grillen sidan 21.

SOLKRÄM

Den som ofta utsätter sig för stark sol riskerar att få hudcancer. Risken är störst om man blivit bränd av solen som barn. Spädbarn ska därför aldrig vistas i direkt solljus.

Lite äldre barn skyddar man i första hand med hjälp av kläder. De hudpartier som man inte kan täcka med kläder, bör man smörja in med solkräm med hög skyddsfaktor (mer än 15).

Men smörj aldrig in hela kroppen på barn, eftersom solkrämer kan innehålla allergiframkallande ämnen.



I de vuxnas värld

Barn brukar gärna vilja vara med och hjälpa till med allt spännande som vuxna gör. Tänk en gång extra, så att de inte utsätts för onödiga risker. Vi använder mängder av kemikalier i våra hem, trädgårdar och garage.

I alla dessa flaskor och burkar med hushållskemikalier, bilvårdsprodukter, bränslen och rengöringsmedel finns många ämnen som innebär akuta risker för förgiftning. Alla kemikalier kan vara farliga om man använder dem fel. Tre bra sätt att minska riskerna är att rensa bort onödiga produkter, inte använda mer än vad som är nödvändigt, och förvara alla kemikalier barnsäkert.

Barnsäkra förpackningar innebär ingen garanti för att barnen inte kan öppna dem, bara att det tar längre tid. Förvara kemikalier i sin originalförpackning, absolut inte i läskflaskor eller kakburkar. Om olyckan ändå är framme och barnet får i sig eller på sig något som du tror är farligt, ring 112 och begär giftinformation!

TVÄTTA, STÄDA, DISKA

Tvättmedel är farligt att få i sig, håll paketet borta från småbarn. Men ägna också en tanke åt risken för allergier. De flesta tvättmedel innehåller parfymer, som ibland kan orsaka allergi. Flytande produkter kan också innehålla konserveringsmedel. Titta efter produkter med Astma- och allergiförbundets märke.

Sköljmedel innebär en ökad allergirisk eftersom medlet sitter kvar i kläderna och därmed kommer i direktkontakt med barnets hud. Överväg om du verkligen behöver använda sköljmedel.

Maskindiskmedel är i regel irriterande på huden och försett med orange varningsmärke. Förvara det på ett betryggande sätt!

Rengöringsmedel, golvpolish och liknande bör förvaras oåtkomligt för barn. Kom ihåg att hålla flaskorna under uppsikt även när du använder dem, skruva på korken ordentligt. Satsa på att minska förbrukningen av städkemikalier, använd istället mikrofiberdukar och moppar. Det innebär att belastningen på miljön minskar.

Flera produkter för ugnsgrengöring är frätande, prova med såpa istället.

MÅLA, LAGA, FIXA

Propplösare som innehåller kaustiksoda (även kallat lut i dagligt tal) är starkt frätande och kan innebära livsfara. I regel behövs det inte i hemmet. Stopp i vasken kan fixas på mekanisk väg med t.ex. rensband. Om det inte hjälper, kalla på en rörmokare.

Lampolja och lysfotogen har orsakat flera förgiftningsfall, när barn har lockats att dricka vätskan. Det är numera förbjudet att sälja hälsofarliga lampoljor som är färgade. Det måste också på förpackningen finnas en varningstext, som uppmanar användaren att förvara lamporna utom räckhåll för barn.

Lacknafta, färg, lack och sprayer med organiska lösningsmedel bör inte användas i rum där barnen vistas. Ställ inte penslar i blöt i lösningsmedel där barn kan komma åt dem. Täck över med lock eller plastpåse.

LÄKEMEDEL

Läkemedel bör finnas inlåst i ett skåp för att barn av misstag eller av nyfikenhet inte ska kunna få tag i dem. I barns ögon kan vissa läkemedel likna godis.

BILEN

De flesta bilvårdsprodukter är skadliga för hälsan om de används på fel sätt. Förvara dem barnsäkert. Några är extra farliga. Det gäller förstas bensin, som är mycket giftigt och avger hälsofarliga ångor, glykol/kylarvätska som är giftigt, och batterisyra som är starkt frätande.

GRILLEN

Tändvätska är en av de farliga produkter som kan locka nyfikna barn. Varje år skadas många barn efter att de har fått i sig tändvätska i samband med grillning. Det räcker med små mängder för att ett barn ska få andningssvårigheter.

Senare kan en s.k. kemisk lunginflammation utvecklas. Ha aldrig tändvätska framme så att barn kan komma åt den. Tänk på att korken måste skruvas åt ordentligt för att få önskad funktion och att en barnskyddande förslutning inte är barnsäker.

Det vi gör i dag ger effekter i morgon.
Barnen tar in och iakttar vad vi gör.
Kemikaliefrågorna hänger till stor del
samman med våra konsumtionsvanor.

Vi kan med omsorg om våra barn och om
kommande generationer göra medvetna val.
Vi kan i handling visa våra barn att detta är
möjligt.

Genom att fråga vad saker och ting innehåller.
Genom att välja bort farliga och onödiga
produkter.

Genom att konsekvent lämna in farligt
avfall, som t.ex. batterier och färgrester, på
återvinningsstationer i stället för att slänga dem
i soporna eller spola ned dem i avloppet.

Kanske är det våra små vardagliga val som är
den största insatsen för att på sikt uppnå en
giftfri miljö.

Vad betyder märket?

Det finns symboler och märken av många olika slag. Några är livsviktiga att känna till, som de orange farosymbolerna som används på kemiska produkter. Andra ger pålitlig hjälp att välja de varor som är bäst för miljön och hälsan.

FAROSYMBOLER

Enligt lag ska farliga kemiska produkter vara märkta med farosymboler på orange botten. De flesta farliga produkter används enbart av yrkesmän, men några säljs också till konsumenter. En bra grundregel är att undvika att köpa produkter med farosymboler och istället använda mildare alternativ.



Mycket giftig eller giftig produkt. Kan ge bestående eller livshotande skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring.



Frätande produkt. Kan ge frätsår på hud och bestående skador i matstrupe och på ögon.



Hälsoskadlig eller irriterande produkt. Kan ge skador vid inandning, hudkontakt eller förtäring. Vissa produkter kan ge allvarliga skador efter långvarig användning.



Miljöfarlig produkt. Kan skada miljön på kort eller lång sikt.



Extremt eller mycket brandfarlig och lättantändlig produkt. Kan explodera vid antändning.



Explosiv produkt, måste hanteras extra varsamt.



Oxiderande. Produkten kan vid felaktig hantering eller i kontakt med andra ämnen explodera eller börja brinna.



Kännbar varning för synskadade. De flesta hälsofarliga kemiska produkter som säljs till allmänheten ska ha en kännbar varningsmärkning i form av en upphöjd triangel på förpackningen.

MÄRKNING



- Svalan är Astma- och allergiförbundets märke. Det ges till produkter med låg allergirisk.
- Svanen, Bra Miljöval och EU-blomman är tre oberoende och pålitliga miljömärkningar för produkter och tjänster. De har omfattande miljökrav och kontrollerar att produkterna uppfyller dem.
- Hand i bok-symbolen ska finnas på en kosmetisk produkt om mer information finns att läsa någon annanstans. Det kan t.ex. vara en bifogad folder, etikett, tejp eller kort. Den information det kan röra sig om är exempelvis innehållsdeklaration, varningsmärkning eller användarinformation.

Kontakter

- Om ditt barn svalt någon kemikalie som du tror är farlig, ring **112** och begär **Giftinformation**.
- Frågor om förgiftningar som inte rör akuta händelser kan du ställa till **Giftinformationscentralen** på dagtid, tel 08-33 12 31.
På webbplatsen www.giftinformationscentralen.se finns information, t.ex. kemikalielistan med kortfattad information om risker, symtom och åtgärder vid olyckstillbud med de vanligaste hushållskemikalierna.
- **Kommunens konsumentvägledare** kan ge råd om säkra och miljövänliga produktval. Men inte alla kommuner har egen konsumentvägledning. Adresser finns i telefonkatalogen och på Konsumentverkets webbplats www.konsumentverket.se.
- **Kommunens miljökontor** kan också ge råd om hälsa och miljö. Adress finns i telefonkatalogen.
- **Barnavårdscentralen** kan svara på många frågor om barns hälsa och säkerhet.
- **Läkemedelsverket** kan svara på frågor om tillsatser i kosmetika, tel: 018-17 46 00, webbplats: www.lakemedelsverket.se
- **Astma- och allergiförbundet** har informationsmaterial om allergi-risker och listor på produkter som anses bättre än andra ur allergisympunkt, tel: 08-566 28 200, www.astmaoallergiforbundet.se
- **Svanen** nås på tel 08-08-55 55 24 00, SIS Miljömärkning, webbplats: www.svanen.nu
- **EU-blomman** nås via webbplatsen www.blomman.nu
- **Bra Miljöval** nås på tel: 031-711 64 50, webbplats: www.snf.se
- **Cancerfonden** har information och råd om solning på webbplatsen www.solasakta.nu

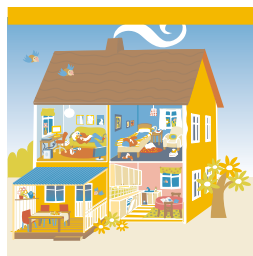
REGISTER

Badfärgkriter, Badbomber	7
Batterier, Sånt som blinkar och låter	12
Bilen	21
Byggsatser	13
Diska	20
Elektroniska apparater	13
Färger	11
Grillen	21
Hudkrämer	8
Hårfärger	9
Kriter	11
Lampolja, Lacknafta	21
Lim	11
Läkemedel	21
Madrass	14
Material i barnkammaren	14
Modell-lera, lekmassa, slime	13
Myggmedel	16
Pennor	11
Plastleksaker	11
Propplösare	21
Sandlådor och lekredskap av trä	16
Schampo, skumbad	7
Självljysande saker	12
Smink	12
Smycken	9
Solkräm	18
Städa	20
Sängkläder	14
Tandkräm	7
Textilier	8
Trädgården	16
Tvål	7
Tvätta	20
Vätservetter	8
Vätskefyllda saker	12

Kemikalieinspektionen arbetar för att förebygga skador på människor och miljö från kemiska och biotekniska produkter.

Kemikalieinspektionen är drivkraften i arbetet för en Giftfri miljö.

Ingången Konsument på Kemikalieinspektionens webbplats www.kemi.se leder till information om vilka kemikalier som kan finnas i ett vanligt hushåll. Se det ”klickbara”huset.



Utgiven av Kemikalieinspektionen, tredje reviderade upplagan 2006.

Foto: Mikael Gustafsson sidan 1,6,10,15,18, Carin Törner sidan 2,5,9,17

Tryck: Davidsons tryckeri AB, Växjö

Beställningsnummer: 510 836

ISBN 91-7932-052-x

Beställ från: CM Gruppen, Box 11063, 161 11 Bromma, e-post: kemi@cm.se

fax: 08-50 59 33 39, tel: 08-50 59 33 35



www.kemi.se

Kemikalier i barns vardag är en broschyr för alla som vårdar barn. Den berättar om vad man själv kan göra för att minska riskerna att barnen skadas av de kemikalier som omger oss alla.

Broschyren tar upp allt från leksaker och textilier till målarfärg, byggmaterial och elektroniska produkter.